



**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Notationes quædam pro explicatione verioris sententiæ. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Ocam in 4. quæst. 5. art. 3. Ceterum quia hæc opinio quoad hanc partem vera est, rationes quibus illa confirmatur, inferius afferam: nunc autem vnicam tantum adducam, quæ Scotus, & alii probant, cetera omnia gratiæ mysteria facta, quæcunque illa sint, optime ab angelis cognosci. Ratio autem est huiusmodi: omne ens creatum est obiectum accommodatum intellectui Angelico, & cuiusque intellectui separato, ut cognoscatur ab eo cogitatione (ut aiunt) abstractiua: ergo naturaliter etiam cognosci poterit cognitione intuitiua: nam intuitiua hoc solo differt ab abstractiua, quod intuitiua est rei præsentis, abstractiua vero est rei præteritæ & absenti: qui autem cognoscere potest aliquid absens & præteritum, multo melius & præiens cognoscet. Porro mysteria gratiæ esse obiectum accommodatum intellectui separato, ut abstractiua notitia cognoscantur, ex professo Scotus non affirmat: probari autem potest ex doctrina ipsius dupliciter: primum quia si aliquid obstat, quo minus essent obiecta accommodata, ut naturaliter cognoscerentur, maxime quia sunt supernaturalis ordinis (ideo namque supernaturalia nuncupari videntur, quia sunt alterius superioris entitatis) sed hoc est falsum: naturale enim, & supernaturale non differunt in se ipsis, sed solum ex parte efficientis: quia producantur vel ab efficienti naturali, vel ab efficienti supernaturali: cum tamen alias in seipsis naturam habeant eiusdem ordinis: sic docuit ipse Scotus loco citato, & antea dixerat q. prima prologi §. *Ad questionem igitur respondeo*, & seqq. ubi dixit nullam esse formam suapte naturæ ordinis alicuius supernaturalis, & superioris, sed secundum substantiam suam omnia esse naturalia, rationem vero naturalis, & supernaturalis rebus conuenire ex parte solum efficientis. Quæ etiam ratione alio in loco asserit, esse in nobis naturalem appetitum ad beatitudinem, sicut ad formam nobis naturalem, de quo 1. 2. q. 5. artic. 8. differendum est. Deinde confirmari potest alia ratione Scoti, quia contingere potest, ut ens naturale sit multo perfectius, quam supernaturale: nam substantia, quæ est ens naturale, perfectior est multo, quam accidens quodcunque: ergo non minus recte intelligi potest accidens, quod dicitur supernaturale, quam substantia, quæ vocatur naturalis. Huic sententiæ fauet Henricus in summa articulo 33. quæstione 2. ad tertium, ubi asserit ideo non posse produci speciem essentia diuinæ, quia si ea esset in intellectu beati, ab angelo videretur propria virtute: constaret autem speciem essentia diuinæ, siue sit impressa, siue expressa, esse quid supernaturale.

Secunda opinio est quæcumque; mysteria gratiæ supernaturalia non posse ab Angelo propria virtute cognosci: ex quo etiam inferunt modum, quo Christus existit in Eucharistia, ab Angelo propria virtute non videri. De mysteriis in vniuersum ita docet S. Thom. in hoc art. & Caiet. & recentiores Thomistæ cum eo. De modo autem, quo Christus existit in Eucharistia, idem S. Doctor id tradit 3. parte q. 76. art. 7. & ibidem Caiet. Scotus in 4. dist. 10. quæst. 1. art. 7. Ricardus eadem dist. art. 5. quæst. 1. Paludan q. 4. art. 2. & Henr. quodlibet 1. q. 12. refertur etiam pro hac sententiâ Bonau. ead. dist. 2. part. art. 2. quæst. 1. & Alexand. 4. part. quæst. 10. in tractatu de sacrificio Missæ membr. 7. art. 3. §. 8. Hi tamen duo Doctores loquuntur de intellectu humano, quamdiu corpori coniunctus

Vázquez in 1. parte Tom. 2.

est: de intellectu autem coniuncto corpori non video posse esse controuersiam: manifestum enim est, corpus Christi in Eucharistia non posse ab intellectu humano pro hoc statu percipi. Ceterum Ocamus absque vlllo fundamento peculiari quadam ratione in hac re philosophatur: ait enim, corpus Christi in Eucharistia emissurum ex se species in oculum, ut videretur, nisi peculiari Dei providentia impediretur à Deo. Hac tamen omnia opinione, de qua loco citato 3. partis dissendum ex professo nobis est, sententia prædicta de mysteriis gratiæ in vniuersum sic probatur à Sancto Thoma, Angelus non potest cognoscere ea, quæ pendunt ex libera hominis aut alterius Angeli voluntate, nempe secreta voluntatis: ergo neque ea, quæ pendunt ex libera Dei voluntate: huiusmodi sunt mysteria gratiæ, ergo illa non possunt ab Angelo propria virtute cognosci. Loquitur autem Sanctus Doctor non solum de futuris, sed etiam de præsentibus mysteriis gratiæ: ut sicut secretum cordis, quod præsens est, cognosci nequit, ita etiam nec mysteria gratiæ præsentia. De modo autem, quo Christus existit in Eucharistia, suam sententiam ita confirmant: Modus ille est supernaturalis ordinis pendens ex sola Dei voluntate: ergo non est obiectum accommodatum ut ab Angelo propria virtute cognoscatur. Prædicti Doctores, qui loquuntur de modo quo Christus in Eucharistia existit, nihil dicunt de modo, quo accidentia sine subiecto existunt per se in hoc Sacramento, an videlicet ab Angelo possent cognosci absentia panis, & subiecti accidentium, ac proinde modus, quo existunt per se. Henricus vero loquitur de desitione illa panis, an cognoscat Angelus esse annihilationem, vel conuersionem, & per quem modum Christus panis succedat.

Tertia opinio est Durandi in 4. dist. 10. q. 4. n. 6. qui partim cum prima, partim cum secunda, sententia docet: ait enim duo. Vnum est, existentiam accidentium sine subiecto forte cognosci ab Angelo virtute naturali, eo quod suapte natura Angelus cognoscat omnia entia naturalia, ac proinde cognoscere possit absentiam & corruptionem cuiuslibet substantiæ create: quia non debet esse maioris difficultatis, ut cognoscatur esse rei, quàm non esse illius: cum eiusdem ordinis sint. Alterum est, existentiam corporis Christi sub specie panis non posse ab Angelis pro propria virtute cognosci. Confirmat autem, quia existentia hæc non est ordinis naturalis, sed supernaturalis: siquidem cuius rerum naturalium minime subest: ea vero quæ sunt supernaturalis ordinis, nequeunt ab Angelis propria virtute cognosci. Quocirca Durandus, conuenit cum Sancto Thoma, & aliis doctoribus, secundæ opinionis in eo, quod docent, Angelos propria virtute non posse cognoscere vlla mysteria, quæ sunt ordinis supernaturalis.

CAPVT II.

Notationes quædam pro explicatione verioris sententiæ.

Ceterum, ex his tribus opinionibus diserte eliciamus id, quod probabilius nobis videtur, duo nobis præmittenda sunt. Vnum est, ens supernaturale relate dici ad naturale, aut naturam, super quam dicitur esse, ut manifestum est. Hac de causa supra disp. 44. c. 1. ostendi non posse

Aaa 2

creat

creari substantiam aliquam supernaturalem, vñ ibidem ex hoc principio late deduxi.

Secundo notandum. Alterum notandum est, hunc respectum aut relationem supernaturalem dupliciter posse considerari, primum cōparatione facta cum subiecto; deinde cum causa. Priori modo sunt entia supernaturalia secundum substantiam, quales sunt formæ, & perfectiones quæ alicui naturæ adueniunt, vt gratia, vnio hypostatica, beatitudo, & virtutes per se suapte natura infusæ. Dicuntur autem supernaturales relatæ ad subiectum, quia ita ab extrinseco adueniunt, vt nec subiectum suapte natura, neque aliquid aliud tales perfectiones exposcat, sed à solo Deo supernaturalē inclinationem cuiusque subiecti producantur.

Obiectio ex D. August. petii. Obiicit tamen Scotus in illa prima quæ prologi id, quod ait August. *li. de prædest. Sanct. cap. 2.* nempe; posse habere fidem, naturæ hominis esse; illam autem habere, gratiæ Dei esse, vñ de probet ipse Scotus, gratiam esse naturalem perfectionem hominis, siquidem naturæ hominis est, posse illam habere. Respondet tamen Caietan. 1. parte quæstione 1. artic. 1. §. *Vnde ad primum.* Augustinum non dixisse, esse naturale homini, posse habere fidem, sed naturæ hominis esse, posse habere fidem; quæ duo diuersa sunt; nam priori illo modo significaretur, esse in homine naturalem inclinationem ad gratiam; posteriori autem solum denotatur, esse in homine capacitatem ad gratiam, nam ex ipsa substantia & natura hominis. Ego vero adderem, ex testimonio August. nihil probari, etiam si diceret, naturale homini esse, posse habere fidem, hoc enim modo significandi denotaretur, capacitatem illam gratiæ esse homini naturalem relatam quidem ad principium, ex quo oritur, non autem ad formam, quam respicit, ex capacitate vero naturæ non colligimus, formam esse naturalis ordinis, nam ad vnionem etiam hypostaticam est naturæ capacitas, & tamen ipsa vnio non est naturalis.

Quæ sit res quoad modum supernaturalis. Deinde dicitur aliquis effectus supernaturalis secundum modum, hoc est ex parte modi causæ efficientis, quia fit ordine præter naturam à solo Deo, nulla causa naturali id postulante, etiam si res ex se naturalis ordinis sit, & aliqui causam creatam habere possit, talis est oculi amissi restitutio; nam ipse oculus est quidem res naturalis, quæ aliqui generatione ipsa fit à causa creata, naturaliter operante, atque toti homini coniunctus secundum naturam illius est, sicut & reliquæ partes, quia tamen à solo Deo restituitur, nulla causa creata id postulante, dicimus ordine supra naturam fieri. Eadem ratione sanatio ægritudinis est opus supernaturale ex parte modi, quando aut subito, aut paulatim ita fit, vt nulla creata causa illius esse possit. Ceterum quæquam animæ creatio in corpore à solo Deo fiat, nihilominus non dicitur supernaturale, etiam ex parte modi efficiendi, quia poscente causa naturali, quæ disponit materialem ad generationem hominis, anima creatur vt infundatur corpori, quæ si nō crearetur, præter naturalem ordinem rerum esset De corruptione vero accidentium Sacramenti Eucharistiæ per combustionem, vel alio modo aliter dicendum est, nempe eam esse supernaturalem ex parte modi efficiendi, quia nulla exigente causa naturali talis corruptio seu annihilatio fit, nam quamuis ignis calefactio suapte natura disponit

ad corruptionem, id tamen solum fit, quando est subiectum aptum, vt recipiat oppositum aliquod formam, quia vero in sacramento Altaris deest materia, & illa debet produci à solo Deo nulla naturali operatione causæ creatæ id postulante, idcirco supernaturalis dici debet. Ex alia vero parte non dicitur miraculosa, quia rara non est, sed aliquid hominum communis, & secundum communem cursum causarum apparet. Quinimo si illæ species non comburerentur, nec generaretur ignis, aut vermis iuxta varias dispositiones, miraculosa res diceretur.

Ex eodem principio colligitur, si res annihilaretur, annihilationem aut defensionem eius fore esse supernaturalem, non quia esset super virtutem causæ destruētis illam; quia solus Deus substantiam in nihilum redigere potest, super cuius virtutem non est ipsam annihilare & destruere; neque quia esset supra naturam rei, quæ destruitur; quia omnis creatura ab intrinseco non repugnat ut à Deo in nihilum redigatur, sed suapte natura habet, vt destrui possit, sicut diximus supra disp. 1. sed diceretur annihilatio supernaturalis quia ita esset à Deo, vt nulla causa naturalis eam aliquo modo postularet, aut exigeret, sicut exposcit. oppositio in materia embryonis creationem animæ ac proinde dicimus ea omnia quæ à Deo perpetuo conseruantur, & immortalia sunt, quia à creata causa corrumpi non possunt, naturaliter conseruari & perpetuo durare.

Verum obijcies, eadem ratione creationem rerum factam à principio dicendam esse supernaturalem ex parte modi efficiendi, quia ita à Deo creatæ sunt creaturæ, vt nulla causa naturalis eam creationem postularet. Respondeo, creationem rerum non posse dici supernaturalem, quia cum non esset tunc causa aliqua creata, sed res omnes in principio à nullo alio, quam à Deo fieri deberent, non possent dici supra naturam aliquam, vel supra cursum naturalem aliarum causarum, quæ nulla tunc erant; quare nec dici possent supernaturales secundum substantiam, nec secundum modum efficiendi.

Ex his omnibus perspicue constat, falsam esse doctrinam Scoti in eo quod docet, naturale, & supernaturale non distinguere alio modo, quam per ordinem ad agens naturale, & supernaturale, hoc est, non aliter, quam ex modo operandi, quo dicitur agens aut operari naturaliter, aut supernaturaliter, iuxta ea quæ in posteriori notatione dicta sunt: constat autem hanc sententiam Scoti falsam esse, quia satis probatum est, quædam formas suapte natura esse supernaturales ordinis, quia nulli subiecto naturales sunt; alias vero esse supernaturales solum ex parte modi, quo prædicantur. Porro cum dicimus, effectus aliquos esse supernaturales ex parte agentis, non est ita accipiendum, quasi aliud sit agens supernaturale, aliud autem naturale; nam idem Deus & est agens naturale, & supernaturale: naturale quidem dicitur, quando iuxta id, quod aliz causæ naturales & creatæ postulant, operatur: supernaturale vero, quando præter ordinem, quem exigunt omnes aliz causæ aliquid efficit.

CAPVT II.

Exponitur vera sententia in rationem.

V Era igitur opinio in duobus posita est. Vñ num est, in illa, quæ sunt supernaturales